Ötödik évfolyam. 71-dik szám. Kolozsvártt, 1875. vasárnap március 28.

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva.

Egész évre . . . . . 15 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy óra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Nyiltéri czikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVAS
a
„KELET“
politikai és közgazdasági napilap
1875. ötödik évfolyamára.

„Kelet“ előfizetési ára:

Félére . . . . 8 „
Negydévre . . . 4 „
Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerübben postai utaványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nolcz egyszerre beküldött előfizetés után tzteletpéldánynyal szolgálunk.

Stein János
a „Kelet“ kiadója.

Kolczsvár, márcz. 27. 1875.

(—t.) Feltünő az a kegyes jóakarat, mylyel a fővárosi ellenzéki lapok az erdélyirészek iránt egyszerre viseltetni kezdenek. Elkezdve a „Magyar Ujság“on, keresztülaz „Ung. Lloyd“on, egész a „M. Politik“ig valóságos vetélkedés foly, hogy melyiktud a régi Erdélynek hizelgőbben udvarni. Könnyes szemekkel panaszolják el égtkiáltó elhagyatottságukat, a mostoha sorot, melyben az eddigi kormányok részelttek, s melyet a mostani sem fog, vagy kar jobbra forditani. Van olyan is, a mel a fusionalis nagy gyülést, mint egy jóabor birkanyájat kivánja feltüntetni, melyet br. Kemény Gábor és Tisza László elálitott s eszközül használt föl, mig a mák mind csupa conservativ politikusokat zemlél itt a bérczek között, kik nem sokár nyakára hágnak ennek az egész szabadelüsködő comoediának.

Igyan hol voltak ezek a mi könyező jó barátaink, a mikor ügyeink országgyülésen a nyilvánosság terén, a sajtóban elintézére kerültek?

Ha most épen olyan nagyon tudnak sajnálozni rajtunk: miért nem ejtettek egy jó szót mellettünk s érdekünkben akkor, mikor még nem bevégzett, hanem csak elinténdő tények előtt állottunk?

Tagadhatlan, hogy vannak e lapok hasábjain is elégszer fejtegetett specialitásainkmelyeknek rég megoldásra kellett volna jutniok s melyeknek elintézését követelőleg várjuk mai kormányunktól. De mindezekben nem privilegiumokat kivánunk a magunk számára, hanem a tényleges viszonyoknak oly tekintetbe vételét, a mik már az unio-törvény biztositott számunkra, tekintetbe vételét oly tényleges viszonyoknak, melyek elintéztetve mind szilárdabbá teendik az unio kapcsolatát, lassankint elenyésztetve mindazon specialitásokat, melyek ma még itt-ott a régi külön önállósággal biró „Erdély“-re emlékeztetnek.

De ha e függő kérdések mielőbbi elintéztetését óhajtjuk is, nem óhajtjuk a conservativok által va'ó elintéztetésöket, a minthogy az erdélyi részek, historiai multjokhoz hiven, bármily ékesszavu hivókák csalogassák is, tulnyomó nagytöbbségükben járják ma is azt az útat, melyet a harminczas évek dicső küzdelmeinek számban kicsiny, de hatásában oly jelentős serge tört vala s mely nemzedékről-nemzedékre gyarapodva, ma már mondhatni az egész hazarészt magában foglalja, magában tulnyomó többségét azoknak, kik az önálló Magyarország eszméjéért lelkesedni tudnak. Nem tagadjuk, akad itt-ott közöttünk is egy-egy „duzzogó“, kik a mult idők dicsérőiként s a jelen ócsárlóiként szerepelnek, de ezek számát tiz ujjunkon föl birjuk sorolni s ezek ugy a régi Deákpárt, mint a régi balközép soraiban lelhetők fel.

Az uj pártalakulás természetesen éppen minden rázkodás nélkül le nem folyhatott s valamint a chemiai vegyités az összevegyitett anyagok egy-egy alkotó elemét lecsapja, itt sem maradhatott el a lecsapodás, de ez nem gátolhatja a chemiai processus természetes lefolyását s az, ki a márcz. 21. 22-diki gyülések intelligens, tekintélyes alkotó elemeit maga látta, annak nem juthatott eszébe, hogy itt felültetett tömegek szerepelnek, hanem látta, tudta, hogy itt önérzetes politikai factorok működnek, teljes tudatában a czélnak, melyre egyesülnek, ismerve és megválasztva az eszközt, mely a czél elérésére alkalmas.

Azért tehát nagyon jól fogják a conservativ laptársak tenni, ha hálóikat másfelé vetik ki, mert arra a tulságosan hangoztatott jóakaratra, melyet irányunkban most s csak most mutatnak, mi is elmondhatjuk: „Man merkt die Absicht und wird verstimmt . . .“

— **Fogarasvidéke** közelebbről tartott bizottmányi gyüléséből a következő bizalmi feliratot intézte a miniszteriumhoz:

Nagyméltóságu m. k. belügyminiszter ur!

A nagyméltóságu m. k. miniszteriumnak f. é. márt. 2-ról 772. elnöki sz. a. Fogarasvidék közönségéhez intézett és mai napon tartott rendkivüli gyülésünkön felolvasott magas rendeletét hazafias tisztelettel vettük.

Őszinte elismerésünket fejezzük ki az egész leirat szellemén végig vonuló férfias elhatározásért, melylyel a magas kormány tagjai az ország pénzügyi és kormányzati bajainak gyors és gyökeres orvoslására elszántan vállalkoznak.

Hazafias tisztelettel hajlunk meg azon férfiak előtt, kik a törvényhozás házában a pártok egyesülésén buzgó kitartással munkáltak, mert ezen egyesülés létrejöttétől, annak megszilárdulásától reméljük hazánk ügyeinek felvirágzását.

Nem késünk kifejezést adni azon hazafias érzületünknek, melylyel a magas kormány felolvasott leiratában kifejezett nézeteit a belreformok minden ágaiban leendő intézkedései iránt méltányolni és azok létrehozásán teljes erőnkből munkálni, azokat elősegiteni igyekszünk.

Őszinte készséggel osztjuk és teljesen beismerjük a magas kormány leirata azon kifejezésének fontosságát: hogy a törvény tisztelete az állam egyedüli biztos alapja, hogy a jó közigazgatás, a személy- és vagyonbátorság a haza jóllétének, a polgárok megelégedésének nélkülözhetetlen feltétele; melynek alapján sietünk kijelenteni, hogy a nagyméltóságu kormány minden törvényes intézkedéseinek gyors és erélyes végrehajtását kötelességünknek ismerjük, hogy erőnk csekély hozzájárulásával a nagy czél elérhetését megközeliteni, elősegiteni hazafias kötelességünknek ismerjük.

Teljes tisztelettel kérjük fel nagyméltóságodat, hogy ezen bizalmi feliratokat a nagyméltóságu miniszterelnök urnak és az egyes miniszterek ő nagyméltóságaiknak tudomására hozni méltóztasson.

Kik nagyméltóságod iránti bizalmunk és ragaszkodásunk kifejezése mellett, mély tisztelettel maradtunk stb.

BELFÖLD.

Baróth, 1875. márt, 25.
(Nagy tüzvész.)

Tekintetes szerkesztő ur!

Városunkban az év kezdete óta már 9 tüzeset történt, melyek mindenike gonosz ember keze által élesztetett s pusztitott a közelszegényedés előmozditására; azonban utóbbi, mely folyó hó 21-ére viradóra éjjel fél 12 órakor ütött ki, legborzasztóbb volt, mert ez jómódu székely gazdánk Dániel Istvánnak minden gazdasági épületeit: összes takarmányát s gazdasági eszközeit és 23 darab marháját tette semmivé. Oly példátlan eset, melyhez hasonló a jelenben élő rendember életében városunkban és vidékünkön még nem történt.

A tűz oly módon vettetett, hogy a csűrnek a marhák istállójába való bejárás feletti része, s egy kisebb gazdasági épületnek hátulsó szöglete gyult fel, s igy az épületeket a pusztitó lángok keresztbe fogván — az istálóba a bemenetel s a csűr és szinbe való bejuthatás — hol a szekerek és más gazdasági eszközök elhelyezve voltak, teljesen lehetetlenné vált.

Szivrázó s megható jelenet volt hallani a szegény állatok bőgését midőn a tűz rájuk szakadott; de még meghatóbb a drága nagy ökröket és lovakat megsülve látni. A borjuzó tehén a kikerülhetetlen haláltusa közben megborjuzott s a borjunak is egyik része összeégett.

A részvét és szánalom e szerencsétlen embertársunk iránt mind városunkban mi vidékünkön igen melegen nyilvánul.

Könyöradományozások végett a „Felhivások“ már szétküldettek, s kivétel nélkül ugy az intelligentia mint a közlakosság törekedik e példátlanul sujtott székely testvérünket kétségbeejtő helyzetében felsegiteni, ezt tartván szem előtt: „qui citó dat — bis dat“ — ki hamar ád -- kétszeresen ád.

Az összes kár 1000—1200 frtra tehető; oly vesztesség: mely a nevezett jómódu gazdát 5 növeletlen gyermekével valóságos szegénynyé tette.

A nagylelkü adakozásokról a téren fognak a gyüjtők számot adni.

Biztositás iránti lelkesülés és tüzoltó-egylet: mikor jön el a ti országotok hozzánk is!

Véczervári.

Magyar lapok szemléje.

A „Közérdek az olcsó népszerüség babérjainak koczkáztatásával is, publicistai kötelességének tartja szavát felemelni az officiosus buzgalomnak, vagy csalódott önérdek rancunejének mesterkedése ellen, mely e nemzeti politika sérelmére a felsőház ellen rendszeresen izgatni jónak látja, s az e kérdésben amugy is zavaros közvéleményt végkép félrevezetni igyekszik. Mert annyi erkölcsi szabadságot és elhatározást csak joggal vindikálhat magának Magyarorszák főrendiház, hogy ne minden kormánynak, ne minden alsóházi többségnek feltétlen, alázatos uszályhordozójává legyen.

A „Reform“ ugy találja, hogy az erdélyi magyarság ugy is mint kisebbség, de multjánál és társadalmi állásánál, valamint érdekeinél fogva is józan és mérsékelt s még elégületlenségében sem hajlandó a radikalizmusra. Ezért a szélsőbal soha sem fészkelhette be magát a bérczes hazába. Most, hogy Deákpárt és balközép br. Kemény Gábor és Tisza László vezetése alatt oly tömegesen egyesültek „szabadelvü párttá“ és hogy e név zászlaja alá szegődtek az erdélyi befolyásos régi családok: a Telekyek, Bánffyak, Bethlenek, Kemények, Kendeffyek Zeykek, Wass, Mikó grófok stb. bizton föl lehet tenni, hogy az uj párt kizárólag fogja dominálni a jövő választásoknál a helyzetet, Erdély visszaaditik az erdélyieknek, s érdekei a jövő országgyülésen nem fognak többé mellőztetni, hanem előzékenyen fognak tárgyaltatni s akadálytalanul érvényesittetni a házban ép ugy, mint a kormánynál.

A „M. Ujság“ot aggodalomba ejti az, a mi az erdélyi részekben történik. Nem azért, mivel pártja ellen, hanem mivel az unió, az együvé tartozás eszméje ellen történik. Ha Erdélyben is ugy mint a szorosabb értelemben vett Magyarországon az egyes törvényhatóságok területén tartanak gyüléseket jobboldaliak és balközépiek, akár külön, akár együtt, ez ellen semmi kifogása sem lehetne. De mikor egész Erdélyből gyüjtik össze a párthiveket pártczélok végett, s igy Erdély különállását ez által is tüntetni nem haboznak, ez ellen igenis van, mégpedig igen is komoly kifogása, mert ez az unió, az egyesülés eszméjének nem erősbülésére, hanem ellenkezőleg gyengitésére vezethet csak.

Az „Ellenőr“ szerint a debreczeni választásban egy meggyőző s megingathatlan tény nyilatkozik: az, hogy a nemzet közszelleme egyszerüen és méltósággal napirendre tért a szélső ellenzéki dühöngés felett. Sem vonzó ereje, sem hitele többé e csapatnak, mely elég szerény magát pártnak tartani. Még „papirjai“ se kelendők Debreczen a megmondhatója. Izgatásainak minden fegyvere tompa; s marakodásával csak önmagát eszi. Étvágyát tekintve, biztat a remény, hogy nem sokáig tart belőle. Nem gondolja-e a félrevezetett jóhiszemüség, hogy e cannibál táplálkozásnak anyagul szolgálni mégis csak hitvány sors nagyon? Nem gondolja-e, hogy ideje volna az ámitásnak torkára forrasztani országbolondító igéit? Keressék a feleletet. Ő csak a debreczeni példára utal. Azt képzelte, hogy a nagy füstü agitatiora, a mit a szélső ellenzék Debreczenben szitott, lesz egy kis parázsa is. Eszébe se jutott feltenni, hogy össze ne toborzhassák még azt a tiz „voksot“ sem, a mi a választók „megszavaztatására“ szükséges. Sőt azt is feltette, hogy valami boldogtalan jelöltet is csak fognak majd ahoz a tiz „vokshoz“ Tisza Kálmán ellen. Nem került sem ez, sem amaz. Nem legalább olyan, a ki ne restelte volna nyilvánosan ilyenül vallani magát. Debreczen városában nincs már elemészthető anyag. Debreczen városában süket füleknek szól a bolonditó ige. Ime Debreczen felelete. Ebben a tiszta hazafiságban látja a jelen biztositékát, a jövő zálogát.

Tanügy.

Az önképző körök.

Ha kérdezed, nyájas olvasó mi, az az önképző kör, azt feleljük, hogy, szépitett nevén nevezve el a dolgot, az egy Kisfaludy-társaság vagy tudom. Akadémia en miniature valamely tanoda falain belül. Felolvasnak ott is, itt is „önszerkesztett“ költeményeket, széptani és tudományos értekezéseket; ezeket kölcsönösen meg-

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Jenny húgom.

Regény.

Irta:

SAND GYÖRGY.

Negyedik rész.

I.

(Folytatás)

— Nekem kell, hogy elutazzam — szólék szád hangon. Minél nagyobb hévvel mutatja ki méltó büszkeségét, annál inkább érzem, mennyire vétkes vagyok én s hogy szive mélyében meg kell engem vetnie. Önreám bizta volt Helei, mint mondá az ön Helenáját! Nekem nem lett volna szabad reá vetni szemeimet elfogadni bizalmas közléseit; nem lett volna szabad jelenlétében izgalomba jöni, nem lett volna szabad beleszeretnem! Tudja meg ön, hogy én elitélem önmagamat egészen s meg akarom büntetni magam, ha mindjárt éltem esnék is áldozul e végelhatározásnál! Én elhagyom önt, jen ön boldogul s bocsásson meg Manuelának. Ő nem hibás, ő szerette önt, én kivántam tőle, hogy eltaszitsa magától, kivesse szivéből e szerelmet, mint szégyenletes érzést; igen ön, az önzés ama megromlottságával, melyet a vak szenvedély sugall, még a legjobb embernek is néha; én voltam az, ki ugy tüntettem fel itt helyzetét, melyért pirulni kénytelen és ki megvetést negélyezve iránta, látni engedém a féltékenységet s következőleg a szenvedélyt, mely keblemben dult. És ez a Dolores, ki mindenben kormányozza s kit én gyülölök, akaratunk ellenére beletaszitott minket az örvénybe. Sikerült neki velünk elhitetni, hogy ön nagyon boldog lesz, ha megszabadul terbétől és csak a boszuság egyedül, igen a boszuság és sértett büszkeség okozá, hogy Manuela karjaim közé menekült; de ön mindent tud, miután látott, kihallgatott minket, ön tudja, hogy csupán beszélgettünk, szót váltottunk együtt. . . .

— És csókot! — szólt nevetve sir Richárd — nagyon sok csókot!

— Igaz csókot is, de ezeket még elfeledheti ön, miután elfeledte azt is, mi régebb Pampelunben történt volt. Egyedül ön ismeri eléggé Manuelát s birja felfogni nagy lelkét és gyengeségeit, hirtelen természetét, meggondolatlan tüzes jellemét s elszigeteltségének veszélyeit, arra, hogy teljes elnézéssel legyen iránta. Ön meg kell hogy bocsásson neki, meg fog bocsátni és ő még szeretni fogja önt s engem elfeledni! . . .

— Ha nem hallszanék ki hangjából a keserv zokogása — szólt sir Richárd elérzékenyedve — azt hiszem, hogy megbánta Manuelának adott szavát; hanem látom, hogy kedves ő ön előtt és hogy csak az én képzelt hősiességemet akarja valódi hősiességgel viszonozni. Csak nyugodjék meg gyermekem.

Dolores jó leány, ki több hasznot, mint kárt teszen. Kémkedése mellett van egy oly tulajdona, mely bocsánatot eszközölhet számára s ez valódi ragaszkodása, határtalan áldozatkészsége urnője iránt. E szeretet és ragaszkodás bátorrá teszi őt, ha szükség van reá; s feloldja nyelvét; most is előttem nem titkolta el, hogy ő müködött házasságom ellen, mivel előbbre becsülte, hogy Manuela sorsa egy fiatal emberhez legyen kötve, ki szerelmes bele, mint oly öreg emberéhez, ki legkevésbé sem az. E nyilatkozata által kinyerte egész bizalmát, hitelt adtam szavának s tőle megtudtam önök szerelmi történetének legkisebb részletét is. Megtudtam, hogy ön küzdött érzelmei ellen ugy, a mint én alkalmasint nem tudtam volna küzdeni ennyi éves koromban. E szerint egyedül neki köszönheti ön, hogy teljes bünbocsánatot kap tőlem és hogy megtiltom, hogy ön lelki furdalásokról beszéljen még tovább is. Ez engem nevetséges szinben tüntetne fel, azt pedig ugy hiszem, nem érdemeltem meg.

Már csak el kelle fogadnom e makacs tagadást, a szép Brudnelné részéről, vagy halálosan megsértettem volna őt.

Kinyilatkoztattam tehát előtte, hogy egyéb nem marad fenn, mint elvárni az ő akaratát és rendeleteit menyegzőmet illetőleg, csak hogy minden esetre szeretném előbb anyám beleegyezését kinyerni, mielőbb végrehajtanám azt.

— Oh! oh! szólt Brudnel ur, ki nem birt elrejteni némi megelégedést e szók hallattára, ugy van, ez minden esetre akadály! Még nem kérdezte meg anyját e felől. Tehát tudni kell véleményét. . . . Egy oly anyától, mint az ,ugo nem elég ha beleegyezik, jóváhagyására, helyeslésére is szükség van. Menjen tehát, de nem, várjon be engemet; együtt fogunk elutazni, vagy pedig . . . Nem mégis várjon, várjon; megmondom ma este mit fogunk tenni.

Ugy tetszett, mintha intene, hogy távozzam s hagyjam el a szobát.

-- Csak egy perczet kérek még, szóltam hallgassa meg mit mondani akarok.

Miután ön anyámról beszélt . . . én is megemlitem, hogy van egy oly körülmény, melybe épp oly kevésbé fogna beleegyezni, miként én. Ehez soha ki nem nyerném jóváhagyását.

— Nem fogja engedni, hogy menyasszonyi hozományt adjak ön jegyesének; nemde ezt akarja mondani?

— Éppen ezt, még pedig semmi uton módon, titokban sem, ha nem is tudna a világ semmit is felőle.

— Igen, értem, a szegény Manuelát még előre meg kell azért büntetni, a miért bizalommal volt hozzám. Nem bánom legyen! Oly messze fogja-e vinni a lelkiismeretlenséget, hogy attól is fog vonakodni, hogy Manuelával együtt nálam maradjon menyegzője bekövetkeztéig?

— Igen, ugy van, fájdalom! Ily messze fogom vinni a félelmet attól: „mit szól a világ“.

— Nem, azt nem teszem fel önről, hogy ily köznapi kicsinységeken fenakadjon.

Ön féltékeny Lorand, vallja be az igazat, ön féltékeny reám!

— Jelenleg még nem, e peczben nem vagyok féltékeny. Igen erősen szeretem s becsülöm önt . . . de érzem, hogy az lehetek holnap, holnapután. Ő szerette önt, legalább azt mondta nekem, és a vágy önnek tetszeni, volt legfőbb oka, szelleme nemesbülésének. Ennél mi sincs természetesebb, dicsérendőbb; de tudja ön, a szerelem személyes, igaztalan, meggondolatlan. . .

— Igen ezt tudom; e szerint válnunk kell . . .

Oh! mily roszul és kellemetlenül van mindez el intézve! Egy nappal előbb kell vala haza jönnöm. Nem akarok szemrehányást tenni önnek Loránd, de higyje el, e szerelem még önnek is, nekem is fog keserü órákat szerezni . . .

Ezt én igen is jól tudom, s egészen lesujtott e kimondott baráti itélet.

Sir Richard eltávozott. Én elmentem hazulról, martalékul esve a legmélyebb keservnek, s menet közben átgondoltam helyzetemnek minden boldogitó s keserü oldalát. Itt, alig két lépésnyi távolban Manuelától, megtagadtam magamtól a gyönyört, magánosan találkozni vele, s ennek csak örülni tudtam. Nem birtam volna elrejteni előle szomoruságom s rettegésemet; de mikor közelgett az óra, melyben Brudnel ur meg szokta őt rendesen látogatni siettem gyorsan haza térni, üldöztetve a féltés furiáitól.

(Folyt. köv.)

Jövő számunk a közbeeső ünnep miatt szerdán jelenik meg.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

birálgatják és itt ott ki is nyomatják. Kiirnak itt is ugy mint ott pályakérdéseket és kitüznek pályadijakat pl. a legjobb mesére vagy a legjobb beszélyre — csak vig- és szomorujátékra még nem találtam; — megoldanak itt is ugy mint ott a természettan- vagy rajzba vágó tudományos tételeket s kérdéseket; az idegen kéz által másolt „munkák“ és a „jeligés“ levélkék itt is szerepelnek és ezeknek felbontása is valamely ünnepélyes alkalomkor történik.

Valóságos versenytársai akadtak a Kisfaludy-társaságnak pl. a Dayka-körben (Ungvárott), a Kazinczy-körben (Szatmárott), a Petőfy-körben (H.-M.-Vásárhelytt) a Kölcsey-körben (Eperjesen, ev. coll.) Mintegy 70 magyarhoni és erdélyrészi középtanodának rendelkezésünkre álló értesitőjéből 32 ilyen körnek olvastuk 1873/4-diki működését. Ezen körök majd mindegyike rendelkezik egy-egy könyvtár, pénztár, olvasó terem felett, és vannak évenként megválasztott tisztviselői. Tagjainak száma az ifjuság számához, a tanulók meg a vezető tanár buzgóságához képest különféle; rendesen a gymnasiumi négy vagy a reáltanodai 4 felső osztályból nyeri tagjait, tehát 13—20 éves korukban már csiráznak és virágoznak jövendő irodalmáraink.

Ilyen adatokkal szemben nincs mért kétségbe esnünk nemzetünk jövője iránt, s büszkén kiálthatja mindegyikünk:

Légy nyugodt nemzetem! mig e körök léteznek és virágoznak, addig a Petőfiek és Vörösmartiak biztositvák számodra.

De hát csakugyan nyugodtak lehetünk-e hogy ennyire elszaporodtak középtanodáink falain belül ezek az „irodalmi“ körök? Ha oly annyira szükségesek, mért nincsenek ezek minden hazai középtanodában? mért nem parancsolja ezt valami törvény? mért nem léteznek ezek a külföldi hason nevü középtanodákon? vagy azoknak nincsen szükségük egy-egy Vörösmartira vagy Petőfire?

Ha e körök célja iránt tudakozódol, azt felelik, hogy „önállóságra“ akarják a tanulót szoktatni.

Jól van; de hát csak mi magyarok akarjuk ifjainkat önállóságra szoktatni? más ember fia ezt nem akarja? vagy ha akarja, épen ezen körök vezetnének erre? és itt megint van alkalmunk kérdezni, hogy hát mért nem teszik ezt pl. a németek is?

Vagy talán az ő középtanodáik ügye annyira még nem fejlődött volna mint a mieinké? s mi fedeztük volna fel a bölcseség kövét?

Félek, hogy a dolog másképen fog állani. Mi ellenkezőleg azt álitjuk, hogy ezen körök épen azon középtanodákban burjánoznak, a melyek rendeltetésüknek nem felelnek meg; s minél inkább tenyésznek e körök, annál kevésbé teljesitik a tanárok felada taikat. Tehát az ily körök épen szegénységi bizonyitványokul tekintendők a középtanoda szellemi állapotáról.

Ennek bebizonyitására igen kevés kell. A középtanodai oktatásnak elejétől végig az a czélja, hogy bizonyos szellemi tevékenységre ébreszsze a tanulót.

Csak azon ismeretek fogamzanak meg a tanulóban, a melyek a tanulónak ama tevékenységét veszik igénybe. És ha sikerült a tanulót rábirni a tanulás müvében a tanárral való együttes müködésre, a tanitás fáradalmaiban mintegy részvételre ösztönözni, akkor lassanlassan hozzá szokik a tanuló önerejébe is bizni, hozzá szokik ahoz az önnállósághoz, melyet mi követelünk a tanulótól.

Minden más ismeret, a melyet a tanár — egyetemiesen szólva — előad, a mely a tanulónak pusztán csak a tanteremben való jelenlétét tételezi fel, a tanulóra nézve elveszett. Előadás nem a középtanodába való; itt csak tanitani szabad.

Miben áll a tanitás mestersége, azt itt nem folytathatjuk; arra valók a képezdék és a paedagogiumok. A hol ez nem segit, nyomba vezethetnek a különféle paedagogiai müvek.

Természetes, hogy a mely tanár nem tud tanitani, az előad s feladja a leckét; ha megtanulta a tanuló könyvnélkül, jó, ha nem, roszul lesz osztályozva.

Természetes továbbá, hogy a tanoda az ily hiányokért magát azokban az irodalmi körökben kárpótolja. A középtanodai oktatás olyan, hogy, rendesen folyik, ha tanár, és tanuló kötelességszerüen jár el, a tanulónak csak annyi szabad ideje marad, a mennyi épen a testi üdülésre szükséges; annyira igénybe veszi a szorgalmas és tevékeny tanuló összerejét, hogy egyébb fáradságos szellemi munkára képtelen. Ha tehát azt veszük észre, hogy valamely középtanodában a tanulók tevékenységét a rendes középtanodai oktatás idején kivül az irodalmi körök veszik igénybe, annyira, hogy ezek virágoznak is, fentebbi állításunk szerint bátran rámondhatjuk, hogy az a középtanoda kötelességét nem teljesiti. Nevezetes a budai kir. egyet. főgyimnasium igazgatóságának mult évi jelentése ezen tanodai „önképző egyletről:“ Az önképző-egylet tagjai — szól az 1873/4-iki oskolai tudósitványai 26 lapján — az oskolai év első és második negyedében a rendes tantárgyak megtanulásában oly nagy mérvü hányagságot mutattak, hogy a tanári kar hosszabb tanácskozás után szükségesnek találta az egylet müködését egyelőre felfüggeszteni, meg lévén győződve, hogy a buzgó tanulóra nézve, ki tanárai iránt bizalommal viseltetik, az önképzés müve ez által megakasztva nincs.“

Hogyan pótolhatják a budai főgymnásiumi tanárok az önképző körök feladatát? A kérdést ugy is felvethetjük: hogyan jutottak a mi tanáraink az önképző körök eszméjére? Feleletünk mind a két kérdésre egy és ugyanaz. Tanáraink azt vették észre, hogy tanitványaik — természetes okoknál fogva — nem tanulnak, hanem a helyett, kivált a tehetősebbek, regényeket és ehez hasonlókat olvasnak.

Mi volt közelebb mint ez a gondolat: alakitsunk társulatot, egyletet, kört, a melyben az olvasás vágya szabályozva lesz? Még ez ellen nem volna kifogásunk, ha a dolog nem fejlődik vala egyoldaluvá. Ezek a körök kizárólag a magyar-nyelv mivelésére lettek forditva, mintha a középtanodai oktatás köréből a magyar-nyelv ki lett volna rekesztve, vagy mintha a középtanodai növendék magányszorgalmát csak a magyar-nyelv müvelése vehetné igénybe. Nincs-e a középtanodáknak más tárgya is? és nem veheti-e azt igénybe a többi 7—8 középtanodai tantárgy is? Csodálom, hogy ezen többi tantárgyak tanárai nem panaszolnak a magyar-nyelv tanárára, hogy a tanulók magányszorgalmát kizárólag veszi igénybe.

A nélkül, hogy a kérdést kimeritettük volna, következő javaslatunkkal fej ezzük be: Alakitsunk ifjusági könyvtárokat, szaporitsuk ezeket lehetőleg minden szakbeli ifjusági iratokkal, és népszerü munkákkal, szoritsuk ezek olvasására — egyik tanár ugy mint a másik — a tanulókat és az olvasottakról számoltassuk őket: s az egyoldalu önképzőkörök meg fognak szünni.

Erythros.

Egy látogatás Farkas Béninél.

(t-r) Mindig kiváló érdekeltséggel viseltettem a rendkivüli jelenségek iránt s a nagyságot minden nemü kiadásban érdeme szerint szoktam méltányolni, — nemcsoda tehát, hogy a mult napok egyikén a marosvásárhelyi törvényszéki épület udvarán végig haladva a faburkolatokkal ellátott ablak sorok között a nehéz vaspántokkal és sulyos lakatokkal terhelt tölgyfa ajtók sorszámain önkénytelenül megakadt szemem.

A társadalom eme számüzöttei az állami kiadások e nem épen jelentéktelen rubrikái nagyrészt a földszinten vannak egymásmellé osztályozva s midőn a 11-dik szám előtt megállottam: bizonyos neme a kiváncsisággal párosult iszonynak fogott el e három egyszerü, de a maganemében — s főként ily sorrendben — eléggé borzalmas szó látára: „Farkas Béni rablógyilkos“. Az udvar csöndes, nesztelen volt, csak a le- s felsétáló fegyveres őr lépteinek kopogása zavarta az erkölcsi halottak zajtalan nyugalmát, valamint az én vizsgálódásaim negativ gyönyöreit is, mert laconicus rövidséggel s nem épen valami nyájaskodó hangon kérdé tőlem „Mit akar az ur?“ Ez a rablógyilkosok, haramiák, és utonállók porkolábja — gondolám magamban — ennek a nyerseség a conventiójában van, különben „védenczei“ előtt elveszitené tekintélyét s arra bizonyára van annyi szüksége, mint argusi éberségére, mely előtt az én 11-es számra való bámulásom bizonyára gyanusnak tünhetett föl. — Az ilyen porkoláb féle uriember nem sokat ad a külsőre s szerinte bizonyára nem a „ruha teszi az embert“ hisz Farkas Bénik meg Krochmálnikok olykor frakkban és fénymázos czipőben jártak, mig most a fegyencz darócz alatt sulyos keresztvasban elmélkednek a büntető igazság kérlelhetlen szigora felett.

Az őr kötelességérzettől áthatott cerberusi hangjára — mely talán épen nyerseségéért tetszett nekem — kijelentém, hogy a börtönfelügyelővel óhajtok szólani. A mord tekintetü őr pár szóval kijelölé a kérdéses helyet s én hosszas önigazolás után, miután szándékom okait a lehetőségig elfaga dható érvekkel támogatva előadtam: a felügyelő kiséretében visszatértem az érdekelt 11-es számhoz.

Az ajtó felnyilt s egy tiszta világos szobába léptem, mely berendezése, alakja és terjedelménél fogva teljes joggal lehetne egy szegény diák vagy életunt barát czellája is s a nélkül, hogy a humanitás ellen vétenék, állithatom, hogy egy „rablógyilkos“-nak nagyon is tisztességes asilum.

A szoba közepén tiszta lepedővel bevont ágy és szalma-vánkos volt, mellette bádog kályha, hátrább egy kádalaku szék s balra az ágytól egy egész halmaz felraktározott ágynemü, mely valószinüleg depositumként ideiglenes-kedett e helyen.

Az ajtó-nyitásra a hirdedt rabló zajosan tapászkodott fel fekhelyéről s darócz sipkáját öklével lesimitva fejéről, három arasznyi távolságról néztem farkasszemet e nevére valóban méltó cannibállal s nem titkolhatom el, hogy az első benyomás, mit látása reám gyakorolt, nem volt kielégitő.

A fantazia a nagy hirü egyéneket, legyen hirnevük kutforrása bármily szomoru vagy rémséges, bizonyos tetszetős burokba szereti varázsolni s a Patkók, Dobos Gáborok, Sisa Pisták, e hirhedt rabló-gyilkosok, gyujtógatók mindmegannyi rettegett „hősök“ gyanánt szerepelnek az olvasó közönség előtt, s kitudja, vajjon e betyárok nyak- vagy zsebkendője nem fog-e valamely későbbi novella vagy szinmüirónak hálás anyagot nyujtani a feldolgozásra, holott szemtől szembe látva talán ép oly nyomorult creaturák, mint „Farkas Béni a rablógyilkos.“

Egy középtermetü összetöpörült, inkább vézna, de eléggé kemény csontu alak állott előttem deres, kuszált és tüskés szakállal, melyhez egy sajátságosan összekóczositott hasonszinü és faju bajusz vonakodott simulni; fejét ritka, de mindenütt egyformán elterjedt setét hajszálok fedék s e két szin sajátságos visszatetsző jelleget kölcsönöztek azon arcznak, mely látásunkra minden kitelhető módon szánalom gerjesztő kifejezést iparkodott ölteni.

A kétségbeesésnek az arczon való visszatükrözését e kegyetlen rabló ugylátszik áldozatain jól betanulta, mert nyomoruságos mivolta önkéntelen a szánakozás egy részvét szavát csalták ajkaimra, mely azonban a felügyelő practicusabb emberismeretből származó gunyos mosolya előtt ép oly önkénytelenül elnémult.

A rabló sajátságos nyöszörgést hallatott, melynek czélja szintén csak szánalomgerjesztés lehetett, de mely — tekintetem az övével találkozván — inkább iszonyodást és undort idézett elő.

Az apró zöldesszürke szemekben valami szokatlan, leginkább oly őrülteknél, észlelt homályos vad tűz derengett, kiknél a rombolási ösztön az egész agyrendszer felett uralkodik s e tűz szuró sugarai a kopott szemöldök alól tévedezve lövelődtek rám. E csalárd gaz tekintetével ellentétes aránytalanságban állott a szürkés ajkakra szándékosan rákényszeritett fájdalmas mosoly, melynek a lélektükrét sehogy sem sikerült meghazudtolni.

Két másodpercznél tovább nem tudtam rá nézni e torz lélek torz hüvelyére.

A felügyelő megszólitá a haramiát s azon kérdésére „Ismeri-e ezt az urat?“ ismét a hatásra számitott, majdnem siránkozó hang nyöszörgött „Nem ismerem instálom, nem láttam én soha sem.“

Mi czélja lehet e könyörébresztésre törekvő modornak, nem tudtam elképzelni. Ajándékra nem számithatott, mert az elitélteket tilos bármivel is megkinálni, sőt csak engedély mellett fogadhatnak el jelentéktelenebb adományokat, legvalószinübb tehát, hogy a közvélemény gyarló megvesztegetésére számit, a mi azonban kisérletnek ép oly nyomorult mint e kegyetlen rablógyilkos embernek.

Kezeire erős kereszt vas van alkalmazva a, mi által azok mindig két arasznyi távolságra esnek egymástól, ugyan e distantiára vannak kárhoztatva a lábak is.

Jellemzőnek mondható azon szégyenlősség is melylyel kezét — talán a rajta levő kereszt vasért — darócza alá iparkodott rejteni. — Nem minden utógondolat nélkül néztem e kézre; — elgondoltam, mily fontos tényező az emberi testen a kéz, s e fontossága mily jelentőséget tulajdonit neki az emberi nagy társadalomban.

A családban tisztelet egyik legfőbb tárgyát képezi a családapa keze; a boldogság megnyugtató érzetével szoritjuk a jó barát kezét; az oltárelőtt örök hüséget fogadva, egymásnak esküvel tesszük kezünket a szent bibliára; a haldokló atyának könyezve hajtjuk áldó keze alá fejünket; a kéz a munka, áldás, tisztelet, áhitat, ima, szent eskü végrehajtója, közvetitője a fennálló erkölcsi törvények szerint — nem csoda tehát, ha iszonyodva nézünk egy rablógyilkos kezére.

Különben Farkas Béni kezén semmi feltünő nincs; gyilkosságok és rablásoknál végrehajtói tisztét minden utólagos Kain-jegy fenmaradása nélkül végezé; két hüvelyk ujja azonban feltünően hátra van hajolva, ugy szólván visszakonkorodva. Az agyonvert, vagy megfolytogatott áldozatok lezárult ajkai e két hüvelykről sokat tudnának beszélni.

Záradékul még a szoba padlózatáról is megemlékszem. Tisztességes, egyszerü, kopott deszkák, de van közöttük — a rabló ágya mellett — egy egészen ujonnan gyalult szál is; a felügyelő látván, hogy erre figyelmes lettem, a rablóra nézett s megszólitá:

„No hát miféle deszka is ez Béni?“

A rabló nyöszörgő hangja ujra fülembe fúródott — mig szememet szándékosan a kérdéses deszkára függesztén, csak azért, hogy arczát ne lássam a beszélőnek.

„Azon estem én le instálom aláson a pinczébe.“

A pinczébe való „leesés“-t aligha meg tudtam volna magyarázni magamnak: arasznyi szélességü keskeny deczka-szál lesni a pinczébe. Némileg talán hangzott a hirhedt zsivány folyvást ajkairól. A felügyelő azonban megmagyarázta Farkas Béni „leesését“. E keskeny szál alatt követte el ugyanis amaz vakmerő szökési kisérletét a pinczére vezető sának áttörése által, mely azonban éberségének a már-már kivivott sikerczében meghiusult.

A rettegett rabló következetes tagadása által megmenekült ugyan a haláltól, de életfogytig tartó rabságát jutalmát lelte kegyetlen garázdaságain.

A felügyelő beleegyezésével egy adtam távozásom előtt a fogolynak csak azért emlitem meg, mert a rabot ketté törte s jól begyakorolt nyöszörgés-retében megmutatá őrének, hogy tart dohány.

Nyomott kedélyhangulatban hagytam a börtönt, melynek egykor oly rettegett egy megrögzött, testben, lélekben nyomorult erkölcsi halott.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Buda-Pesten márcz. 27. 10. ó. 5 p. d. e.
Érkezett, márcz. 27. 11. ó. 5 p. d. e.

Ministereink Béosből visszaérkeztek. Az ottani tanácskozásokban általános meghatalmazást kaptak, hogy minden előterjesztést megtegyenek mely királyunk távolléte idején szükségesnek mutatkozik. Az országgyülési sessio berekesztésének ideje későbbre halasztatott mint tervezve volt. A vasuti kérdés is szóba jött. A jelen sessit junius előtt befejezni hiszik. Az uj választások augustusban lesznek.

A szerb kormány a skopcsinát tegnapelőtt feloszlatónak nyilvánitá.

Egy török hajóhad fogja kisérni királyunkat a dalmát partoknál.

NAPI HIREK

Kolozsvár, márcz. 27. 875.

— **A r. katholikusok** kolozsvári egyházának plébánusi széke husvét hetedik napján fog betöltetni, illetőleg a választók megválasztatni, kik közül a püspök jelölt egyet aztán kinevez. E diszes állás különösen itt Kolozsvártt bir általános jelentőséggel, hol a különböző felekezetek főhatóságai szélnek. Ez állásra tehát csak is egy oly férfiu bir teljes qualificatióval, a kiben a saját felekezetének érdekei is teljes garantiát birjanak, s ki miveltsége, tehetségei és multja által mind egyházi, mind hazafias tekintetben méltó legyen az erdélyi részek legtekintélyesebb katholikus egyházához. Aligha tévedünk, ha épen ezen indokoknak tulajdonitjuk a választó testület intelligens többségének ft. Veszely Károly ugyanli csoportosulását, a mi — kivált a „M. P. Irtesitő“ lése nyomán, mely szerint Ágoston Károly, gy.-szentmiklósi plébánus ez állását nem kivánja a kolozsvárival fölcserélni — nyilvánvalóan bizonyossá teszi Veszely Károly megválasztatását, illetőleg kineveztetését.

— **Szinházunk** ügyében a Tersváry féle szerződést helyben nem hagyó beministeri leirat már le is értekezett; a hír szerint ennek következtében gr. Mikó Imre ő nagyméltósága lemond a választmányi elnökségről, oly kellemetlenül lepte meg városunkat hogy az intelligentia igen számos tagja ekezletre gyülvén, küldöttséget küldött ki gróf úrhoz, hogy szándékától elállásra birja.

— **Dr. Fleischer Antal**, egyetemünkön a vegytan tanára kisérleti előadásait az egyetemikör javára, folyó hó 29-én d. 11 órakor tartja, a vegytani intézetben. (Farkas-utcza 1. sz. a.) A tárgy közérdekü volt és a tanár ur ritka szakavatottsága, valamint a jótékony czél a legmelegebb pártolást érdemlik a közönség részéről.

— **A kolozsvári** orsz. nemz. szinház műsora 1875. mart. hó 29-től, april hó 11-ig. Hétfő marczius 29-én Parlagi Jancsi, bérlet szám 159, kedd mart. 30-án Falusi szerelem sz. b. sz. 160 először, szerda 31. Essex b. sz. 161, csütörtök 1. Kunok b. sz. 162, péntek 2. Arany Chignon b. sz. 163, szombat 3. Sabérfa és koldusbot b. sz. 164, vasárnap 4. Notre-dámi toronyőr b. sz. 165, hétfő 5. Revisor b. szünet 15. tüzoltók javára először. Jövő héten előkészületre kijelöltetnek: Kedd 6. Otello a velenczei mór, bérlet szám 166, szerda 8-án Hunyadi László opera b. sz. 167, csütörtö

BAGDAD.

(Folytatás és vége.)

Bagdadban az európai gyarmat meglehetős számmal van képviselve. Anglia generalis consulatust alakitott, mely mellé a külső látszat szerint nemcsak számos alattvaló személyzet, hanem azonkivül egy sereg matróz is van rendelve.

A szoros összeköttetés Bagdad és Bombay között, melynek utján a kereskedés legnagyobb része Anglia felé veszi utját, visszatartja a nagy consulatust az indiai igazgatóságtól s a Londontól független hivataloktól. Időzésünk alatt a mostani elöljáró, Herbert főnök a török-persa határoknál volt, hogy az ott szünetlenül ismétlődő kötelezettségek érdekében az itt meg amott váltakozó nomád népség ügyeit rendezze s igy elutazásunk előtt csak kevéssel ismerhetők meg.

A franczia consulatust, mely idő folytán állittatott egy vice-consul által, nagyon kevéssé érdeklik az ügyek, de annál inkább el van foglalva az italiai, melynek képviselője a svajczi Warthmann ur, mivel e vidéken nem kevés azon olaszok száma, kik magukat kizárólag üzleteik által tartják fenn. Több európai kereskedelmi ház existál itt, kik a nyers anyagokat a gyapjut, pamutot stb. felét innen Európába szállitják s ezek helyett onnan feldolgozott, kikészitett kereskedelmi czikkeket hoznak, melyek között az első helyet — még Persiában is — a gyapjukelmék töltik be; de szállitnak ezenkivül fényüzési czikkeket is: tükröt, lámpát, pezsgőt és sört.

Az európaiak száma — még az üzletembereket sem véve ki — nem jelentékeny ugyan, de azért mégis mindennemü és rangu állás képviselve van; Köpenik kicsiny városa adta Bagdadnak a legkitünőbb szabót, Kanlhacke urat. Midőn egy uti rajzban az ő ittlétéről értesültem, a nélkül hogy ismertem volna, rögtön siettem a bazárban felkeresni őt, kinek nevét s honát emlitni hallám.

Arczvonásai a fején levő divatos fez daczára is annyira berliniesek valának, hogy lehetetlen volt tévednem.

Az európaiakra nézve Bagdadban a kereskedés jóval könnyebb, mint Persia, Tebriz városában; mivel itt a külvilággal való összeköttetés sokkal fejlettebb állapotban van. A város alsó részén levő Tigris majdnem egész éven át hajókázható s e folyamon minden nyolcz napban egyszer gőzös indul Bassoraba lefelé. Innen minden 14 napnyi időközben a „Peninsular and Oriental Compagny“ gőzöse vágtat Bendebuchiron át Bombayba s ezenkivül, ha elég szállitni való van, Bassoraból Adenen és Suezen keresztül Angliába a közlekedés mindig foly.

Távirdai összeköttetés ugyan csak Konstantinápolyon keresztül létezik, de — ugy látszik — kezelése rendes, pontos; nem hallhatni a hanyagságról semmi szót, mint például Persiában; a feladás után 24 órával később táviratomra már megkaptam a választ Berlinből. Postaközlekedés is két uton történik; minden 14 napban egyszer indul a török kormányfutár Mossulon s Aleppón át Konstantinápolyba s ugyanannyiszor az angolé is a sikságon keresztül Damascusba s Beirutba tevéken; ez utóbbi alkalom majd mindenkor biztos. A szállitási dij természetesen mindkettőnél nagy; ha nem csalódom, egy dirhemtet (körülbelől öt gramm) két piasterért szállitanak; de ha meggondoljuk, hogy a számos s kevéssé jelentékeny levelezésért külön intézményt kell tartaniok, e dijt korántsem fogjuk tulhajtottnak tartani. A levelek mindkét vonalon 3—4 hetet vesznek igénybe, mig Európába juthatnak.

Bagdad fővárosa amaz egyenszámu férfiakból álló főfőigazgatóságnak is, mely északon a mossuli pasaságig, keleten a persa határokig s délen az egyesült Tigris és Euphratesnek a persa tengeröbölbe való szakadtáig dominál.

Keleten a szultán hatalma csak a puszta széléig terjed; aztán azontul a beduin ép oly kevéssé ura a földterületnek, mint volt Mohamed idejében. Az előbbi főparancsnok, Midhal pasa nem kis érdemeket szerzett magának Bagdad körül; más intézményeken kivül neki köszönheti e város a kézmü-ipariskola felállitását is, mely fegyvertárral van összekötve s a keletnek oly igen nagy szolgálatot tevő erős katonai szervezettel berendezve. A bazárban is nehány főbb utcza világitása, valamint a hajóhidak petroleum lámpái is neki köszönhetik létezésüket.

De e jótékony intézmények keleten rövid időn tönkre mennek; az utánna következett főparancsnok szüntelen más terveket forral agyában s a kézmü-iparoskola ekkép nemsokára feloszlik. A petroleumlámpákra is már sokan jósolák a bekövetkező bukást; Midhal eltünte óta az üvegek nem voltak tisztitva s a világosságot csak töredezetten engedik át magokon s midőn egy európai a felvigyázót e körülményre figyelmeztette, ez hidegvérrel imigy válaszolt neki: „megfizeti ön talán az üveget, ha az takaritás közben eltörik?“

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

gy napi ...zérság b. sz. 168, Péntek 9. Fa-si Zenész. sz. 169, Szombat 10. Angot b. . 170, vasárnap 11. Ripacsos Pista dolmánya sz. 171. További előkészületre kitüzetnek: ppius Clarius aprilis 15-én először. Panna szony leánya. Makó György. Csak regényesen. amlet, opera parodia.

— **Biza János** hirtelen halála általános megdöbbenést okozott városunkban ugy, nt a vidéken. Az elhunyt ezelőtt mintegy nappal rendes szokása szerint a gőzfürdőbe nt, honnan visszatérve meghült s tüdőgyul ást kapott; rövid öt napi szenvedés után b létre enderült. Temetésére az unitarius éki lelkészek mind begyülnek. Az egyházi viselő tanács gyász jelentése igy hangzik: unitári egyházi képviselő tanácsa az egész it. vallásközönség nevében mély fáldalommal enti, hogy felekezetünk nagyérdemü püspöke -ajtai Kiza János az egyházi fő- és képviselő nácsok egyházi elnöke, az egyházi környékek iskolák fő-felügyelője, a papnövelde igazgaja, a magyar akadémia levelező-, a Kisfalu-társaság rendes tagja, királyi tanácsos folyó 26-án reggeli 6½ órakor, életének 64-dik évben jobb életre szenderült. Elhunyt kedves llottunkban a magyar tudományosság és emzeti irodalom leghivatottabb, legbuzgóbb unkásaink egyikét, hazánk a közügynek élő, nelkedett szabad szellemü polgárát, a társaalom egy szép jellemü kedves tagját veszte el. Lérzékenyebb veszteség érte vallás-lekezetünket, mert elvesztettük benne azt, 14, közelmekkel teljes év folytában tudoányának s bölcseségének világával, nemes kének szivének melegével intézte közyeinket. Veszteségünk nagyságának érzetét yhiti az nit, hogy az ő szelleme – a bölcseség-k és buzgóságnak lelke — mely előttünk világolt, ő emlékben mi közöttünk örökre fenmarad. ldi rész f. hó 29-én délután 4 órakor fog elmagyar utczai 10 számu szállásáról, felette artandó ba után, a köztemetőbe örök nyugaomra elhelyeztetni.

— **A helybeli** nőegylet által folyó hó 0-ra rendezett tombolára egyes jóltevők által jándékozott tárgyak jegyzéke. Negyedik özlemény Gr Eszterházi Jánosné 224. kék indzsa. 225. sárga findzsa. B. Huszár József-226. kék csésze. G. Eszterházi Jánosné 27. barna széllel Eschape findzsa. B. Józsika eóné 229 Babos nyakkendő. 230. Babos nyakendő. Klu Frigyesné 231. Porczellán kosár. 32. Porcellán gyufatartó. Fischer Lajosné 33. Porcellán tintatarto. Kővári Mihályné 34. Porcellán tentatartó. 235. Gyufatartó orczellán lak. 236. Nádméztartó. Gábor Anlné 237 Szivartartó. 238. 1 fa coselle. 239. igarette tartó. 240. Nehezék üvegből. Zsignond Elené 241. Compotos tál 242. Fekete orczellán ndzsa. Zsigmond Dezsőné 243. Fete findzsa. 244. 1 fehér és sárga evő készlet. Bánffy Daniné 245. Liquerhez készlet. 246. ék porczellán tál, Voith Gergelyné 247. Dány tartó ifj. Groisz Gusztávné, 248, Tojás artók. 24. tácza. 250. Egy kép. Gyarmathi Miklósné 51. Zöld porczellán alak. 252. Fete gomok. 255. Ékszer tartó csésze. Dr. zőcs Józefné 254. 2 porczellán virágtartó. zink Jánosné 255. kávé őrlő. 256. Pléh skanja. 257 Pakfon kanál. Simon Elekné 258. ávés kana. 259. kék vajtartó tányérral. Szász omokosu Nagy Ilka 260. Deák szobra 261. orczellánlátogató jegy tartó. Özv. Sárosi Elek-é 262 üveg befőtt. 263. Lámpás. 264. Burót szelence. B. Bornemissza Ignáczné 265. orczellán kosár. 266. két chinai veres tálka. 67. két nagyobb chinai veres tálka. 268. abástro nehezék B. Huszár Ádámné, 269. ét fehér virág tartó aranyos, 270. Barna porzellán csó. B. Józsika Lajosné 271. Virágos orczellánnagy kosár. 272 Virágos csésze. 73. Ham tartó virágokkal. Özv. Groisz Gusztávné 27. kis kosár fából. 175. szürke kis tönyeg. 76. Gyufa tartó. 277. Asztalkendő oritó. 28. Himzett állvány. Haller Groisz millia 29. Thea tartó. 280. Zsebkendő tartó. erza Izskné 281. Szalma kosár. 282. Pohár 83. Nádéztartó Halasy 284. Óratartó, 285. rszény kai munka. 286. Fénykép. 277 Himtt kis rna. Folly Mihályné 288. Zöld szélü ndzsa. 29. Körte alaku szelencze. 290. fogtisztító tartó. Hutflesz Károlyné 291. Porczellán ntatartó 292. Üveg nehezék. 293. két csiga 94. kivalott kis könyv. Kővári Mihályné 294. orczellánalak. —

— **A zeneconservatorium** multkori rdetésére vonatkozólag ismételve figyelmeztetk mindenkor nagyon tisztelt asszonyságokat, sasszonyokat, és urakat, kik a zeneconservaium apr 1-sején megnyitandó magasabb ze- és éneoktatásában havanként fizetendő 1 dij mellett részt akarnak venni, miszerint agokat minél többen és hamarább béiratni yekezzenek.

— **Beküldetett.** Husvételsőnapján P. ávid Attal, a jeles népszónok s szerzeték diszeivel fog az ó-vári sz. ferencziek templában a 8 órai mise után prédikálni. Ő szókolt nagypénteken is. Érdekes jelenség. Ank aszkéta alak. A 48—49-iki szabadságharcz agas, sugár, daliás s életvirgoncz katonája — a egy alvány, igénytelen szerzetes, — a nondás önmegtagadás eleven példánya. De szószéke kell őt látni, midőn átszellemülés, ékes szólásának melegével hirdeti az igét. t úr ő szivek fölött. Midőn nagy pénteken vány, sírdt alakjával megjelent a kathedn, ugyant fel, mintha a Golgotháról jönne, vá előbb a nehéz keresztet fölvitte. Fején n, ha nem is a tövis, de az alázatosság hamvas szürke hajkoronája, arczán pedig az élet kinszenvedéseinek két jelentékeny vonala. Egész lényén a fájdalmas poenitencia tartásszentsége ömlik el, s ha szikár, mintegy szemfödél alul kinyulú kezeivel kezdi feddeni a pirospozsgás bűnt, megdöbbenve sápad az el előtte s nem jut eszébe visszamosolyogni rája: medice, cura te ipsum! Szóval ha a szobrász vagy festész e képet allegorizálná, bátran alája irhatná: Nagy Péntek. De hogy egyiknek kiemelése ne legyen a másnak kisebbitése, — méltó dicsérettel emlitendő P. Elekes Lőrincz is, ki szintén a fönemlitett templomban a nagy bőjti prédikációkat a kor szinvonalán álló jeles készültséggel s illő buzgalommal végezte, a melyre szerencsés organuma is kiválóan képesiti, — s a ki szép tehetségét más irányban is, mint a polgári iskola vallás tanitója, hasznosan érvényesiti. Tehát a franciskánusok is érnek valamit. Benevolus auditor.

— **Az udvarhelyi** „Baloldal" legutóbbi száma egész patrontással szolgáltatja a töltést az apró puskatűz számára. Mindjárt a lap élén „a közjogi ellenzék ideiglenes bizottsága" szerepel, „rendületlenül" felhiván a hiveket, hogy a „rendületlen" ellenzék állapotát tegyék levélbe s küldjék el (bérmentve) Ugron Gábornak. Hogy ezt a rendületlen bizottságot ki biztatta meg e fölhivás közzétételével, nem tudjuk, de azt látjuk a „Baloldal" vezérczikkéből, hogy „tizenkét apostol közül egy volt Judás, — ma tizenegyen vannak." Hanem azt ismét nem tudjuk, hogy az az egyetlen „rendületlen" apostól, a ki nem vált Judássá, Ugron Gábor-e vagy báró Orbán Balázs, avagy pedig Bartha Miklós? Még van különben egy negyedik eshetőség is, mert a lap egy másik rovatában Kassay F. Ignácz udvarhelyvárosi képviselő is, mint „rendületlen" van bemutatva. Nem tudjuk továbbá azt sem, hogy a négy „rendületlen" közül melyik agyarkodik abban a „disznó proclamatio"-ban, mely ugyane számban foglaltatik s melyben a szelid disznók a vaddisznókat csábitják a csatlakozásra. Mutatványul álljon itt e nehány sor belőle: „Ti közös őseink vadszokásait megőriztétek. Mi az európai civilisatio vonalába sorakoztunk. Ti szeretitek a szabad levegőt, a szabad rengeteget, a szabad mozgást és a szabad tenyészet szerelmét. Mi szeretjük a meleg ólat, a tele vályut, a félig trágya-ágyat, az okszerü keresztezés házzasságát."

Ily kostoló után csak örömet vélünk t. olvasóinknak szerezhetni a „Baloldal" egy hirének közlésével, mely szerint e „disznó" szellem még egy másik közlönyét is meg akarják a rendületlenek hazarészünkben alapitani és pedig itt Kolozsvártt. Ugyancsak e szám egy másik ujdonsága is érdekes aspectust szolgáltat a rendületlenek elveinek ismertetéséhez, midőn Urváry Lajos, Oláhfalu képviselője azért kap ki e „szabadelvü" lapocskától, a miért az általa képviselt községben községi oskola felállitásán munkál. És a mi a legérdekesebb: ugyancsak az Ugron Gábor lapjában történik ez, a ki udvarhelyszéki debutirozását azon kezdi, hogy a szék bizottságához inditványt nyujtott be annak kimondása iránt, hogy a székely-udvarhelyi ev. ref. főtanoda és rom. kath. gymnásium egyesittetnek. Hja! a „rendületlenség" nem minden téren fizeti ki magát. Majd megválik különben, hogy a politikai téren is hány zsákkal telik majd a választások alkalmával a haszonból?

— **Udvarhelyszék** választóinak száma — a mint a Baloldal irja" — az ujabb összeirás szerint, most is felül van tizezren.

— **Egy zetelaki** székely a mult héten ejtett el egy hatalmas maczkót. Első lövéssel ugy találta, hogy a hatalmas állatt kifujta páráját.

— **Nagy életkor.** Szamosujvártt folyó hó 23-án egy 103 éves nő halt meg, ki 50 éven át minden évben legbuzgóbb látogatója volt a hires Mária-pocsi bucsujáró helynek; a megboldogult neve özvegy Pollakné s buzgóságának legnagyobb érdeme az, hogy mindig gyalog tette meg, a még a gőzmozdonynak is meglehetős sok időbe kerülendő utat. Halála előtt még pár órával is a legfrisebb állapotban volt.

— **Félig megnyerte** Egy ügyvédnek valamely rablógyilkos védelmezését ajánlották s ő el is vállalta. A zárülésről hazatérve, neje következő kérdéssel fogadja: Na, volt eredmény-e? — Egészen pompás. Az ügy nagyon nehéz volt, de azért legalább félig megnyertem — A rablógyilkost tehát csak —? — csak halálra itélték „gyilkosság miatt" — vág neje szavába az ügyvéd — de azért mégis megszabaditottam a rablás miatti büntetéstől.

— **Bukaresti** hirek szerint ott még a tél javában foly. Félni lehet azonban, hogy a hó olvadás alkalmával áradások következnek be. A Dimbovicza folyó vidékén lakó szegény sorsu nép számára már ki is üritettek egy kaszármát, nem akarván őket az ürgék sorsára juttatni. Még a város emelkedettebb helyein is alig járhatni a hó és viztől. A drágaság meglehetős nagy mérvben emelkedett. A fa ölenként 80 frankjával kapható, sőt felszámitván a mellékes kiadásokat bizvást 100 frankra tehető az összeg; a lapok nagyon panaszkodnak a szénahiány miatt is.

— **Br. Salmen** Ferencz József, volt szász nemzeti comes, nyugalmazott udvari tanácsos, a Leopold nagy kereszt tulajdonossa, e hó 24 és 25-ke közti éjjelén, életének 75-ik évében meghalt.

— **Beszterczé** városa nemsokára kinőheti magát világhirűvé, ha ugy folynak a dolgok továbbá is, mint eddig. Már többször közöltünk verekedéseket, gyilkosságokat e városból s most ujra az ilynemü miveletek egész soráról. értesülünk. Egy fiu atyját döngette el a napokban. Egy másik férfi nejét véresre verte. Ugy látszik, hogy napi foglalatossággá vált némelyeknél a verekedés s a törvényszéknek két kézzel kell utánlátni, hogy a hősök megkapják érdemlett babéraikat.

— **Martius** 15-ike megünneplésére 14-én a redoutban tartott ünnepély alkalmával a belépti dijakból 136 frt 11 kr, egy drb Napoleon d'or és két drb 1 forintos tallér gyült be a honvédmenház javára. Az adakozók névsorát tárgyhalmaz miatt csak lapunknak közelebbi számában közölhetjük.

— **A diphteritis** ismét fenyeget vidéken. A beszterczei kerület 13 falujában ugyan s e betegség oly hevesen lépett föl, hogy nehányban az iskolát be kellet zárni.

— **Rablóbandák** Albániában. Janiából irják a következőket: A nagyon tisztelt Mehemed Ali pasa kormányától a leghizelgőbb megbizatást nyerte, a rablók kiirtását, s a pasa hetek óta Janinában ül és várja, hogy a rablók önkényesen karjai közé vessék magukat. Nem régen egy hegyilakos érkezett a városba s Mehemed Ali pasa előtt előadta, hogy a hegyek között van a hirhedt Deli Aga félelmes rablófőnök öt emberével. Mehemed Ali azonnal tiz katonát küldött a hegyek közé, de kitünt, hogy a feljelentő a rablók kéme volt, mert alig érkezett a tiz katona a hegyek közé, husz rabló vette körül őket s keresztüzbe fogták. Nagy és heves küzdelem fejlődött ki, melynek következtében a tiz katona közül nyolcz maradt a csatatéren, kettő pedig megmenekült. Azonban a feljelentő is kikapta bérét, mert a tiszt egy szikla mellől revolverével főbelőtte az árulót.

— **Halálozások.** Kreutzer Péter nyug. állatorvos 85 éves korában N.-Szebenben. Wenrich Mihály nyug. polgármester életének 77-ik évében Segesvárt, Haupt József rom. cath. gymnasiumi tanár 30 éves korában Brassóban meghaltak.

— **„Az orgonálás** mesterségének gyakorlati megtanulására vezető népszerü utasitás és a Kolozsvártt 1838-ban megujitva kiadott ev. ref. énekes könyvbeli dicséretek és zsoltárok közbe- és utójátékkal letéve" — czime egy ezelőtt nehány évvel, a kolozsvári ev. ref. egyház jeles orgonistája néhai Bothos István által kiadott füzetnek, mely népszerü utasitása és könnyen átérthető compositójánál fogva a szerzőtől különösen a végre volt szerkesztve, hogy az erdélyi ref. egyházakban müködő orgonisták és énekvezérek kiképeztetésére czélszerü kalauzul szolgáljon. A még fenmaradt néhány példány a szerző özvegye által Stein J. könyvkereskedésébe van letéve elárositás végett, még pedig leszállitott áron, ugyanis az eddigi 2 frt 50 kr helyett most csak 1 frton megszerezhető; mit különösen ajánlunk az illetők figyelmébe, hogy a kinálkozó jó alkalmat fölhasználni siessenek.

KÖZGAZDASÁG.

Mikép kezelje gyümölcsfáit a gazda?

(Vége.)

E kitakaritási mütét akkor veendi kezdetét, ha a fentebbi 2. a) alatt emlitett sajátlagos megmetszés, vagy az ágak röviditése már be van szüntetve, és pedig kezdetben még minden évben, később minden 2—3 évben ismétlendő egész 25 évig.

A levegő és világosság semmieset e sem hiányozhatnak a fánál egy időszakban sem.

A fák kitisztitása késő ősszel, télben vagy kora tavaszszal végzendő; természetes, hogy a teljesen elszáradt ág nyárban is letörhető.

Az ágak lenyesésénél nem maradhat egyáltalában legkisebb vég sem, hanem szorosan a törzs mellett kell a metszést tennünk.

Minden nagyobb sebet, melyet a fán ily metszések által előidézünk, a levegővel való érintkezése előtt oly anyaggal kell bevonnunk, a mely biztos takarót képez. Legegyszerübb, ha egy rész agyag, egy rész tehénganaj és egy rész hamuból álló keveréket használunk. Előnynyel használható e czélra, ha van, a kőszénykátrány is kevés tözeghamu vagy anyagfölddel keverve.

c) A megifjitás.

Ha valamely fa már korán és nagyon gazdagon termett s s gyümölcsein a silányság fölismerhető, a miből arra kell következtetnünk, hogy a fa tul volt terhelve, azon esetben igen czélszerü a fát megifjitani, fölfrisiteni. Némely gyümölcsfajoknál ez eljárás szabályszerüen minden 10—12. évben megtörténhetik

A megifjitás czéljából a fának minden ágát le kell vágni egészen a régi törzsig; nem árt, ha az ágakat hosszaságuk feléig vagy ¼-éig megröviditjük is, csak arra kell ügyelnünk, hogy a metszés szomszédságában élő ágak is maradjanak meg, melyek a nedvet fölszijják.

d) A gyümölcsfa egyéb tekintetben való ápolása.

1. A felsőhéj vagy kéreg mindig tisztán tartandó. Ha az elszáradt kéreg nem esik le magától, azt tavaszszal, nedves idő alkalmával, vigyázattal le kell vakarni vagy lemosni.

A moha, zuzmó és rovartojások ellen hig vagy agyagos viz alkalmazandó.

Oly gyümölcsfáknál, melyek gyepen tenyésznek a téli nedvesség mélyebbre való hatolása tekintetéből, a földet néhány lábnyira a törzs körül minden évben a tél beállta előtt vigyázva föl kell ásni vagy kaparni.

3. Igen ajánlatos dus termés után különösen az alma és szilfafákat mérsékelt trágyázás által segiteni. E czélra legiobb sikerrel alkalmazható viz által nagyon meghigitottemberi ürülék, kővér békanyál, a mi a tavak tükrét szokte bevonni, vagy állatok vére. Ezen szerekkel kell megöntözni a fa körül a földet körülbelől egy öl átmérőjü körben.

Az elmondott szabályok és tanácsokat bárki is könnyen átértheti alkalmazhatja és életbe léptetheti; s ha ez megtörténnék, akkor gyümölcsfáink és gyümölcsöseink bizonyára másképen néznének ki faluhelyeken is.

Thielau.

Árjegyzék.

— **A kolozsvári** piacz árai márt. hó 25-ről 1875, (auszt. mérő.) Tisztabuza 3 frt 95 kr, elegybuza 2 frt 70 kr, rozs 2 frt 65 kr zab 1 frt 50 kr, széna 1 frt 80 kr, egy öl fa 11 frt — kr, fagygyugyertya 35 kr, marhahus 21 kr, konyhaliszt 8 kr, gyöngykása 32 kr, borsó 16 kr, lencse 24 kr, paszuly 20 kr, burgonya 1 frt 70 kr.

— A **n.-enyedi** piacz árai márt. 25-án 1875. A. auszt. mérő Tisztabuza 3 frt 50 kr, elegybuza 3 frt 25 k. rozs 2 frt — kr. kukoricza — ft. zab 1 frt 35 kr. pityóka 1 frt 63 kr. Egy mázsa szalonna 1 ft 50 kr. Egy font disznózsir 54 kr. egy kupa borsó 16 kr. lencse 24 kr paszuly 20 kr Egy font kenyér liszt 12 kr Egy 1 font marhahus 18. Egy mázsa széna 3 frt — kr. Egy öl tüzifa kemény 9 frt — kr

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly.**

A közönség köréből.*)

Nyilatkozat.

Udvarhelyszék, Bikafalva, márt. 19.

A székely-udvarhelyi „Baloldal" rövid pályája daczára oly szokszor és oly „szellemdus modorban" (?) emlékezett meg igénytelen személyemről, hogy ha a revanchetől magamat továbbra is visszatartoztatnám, eljárásom nem minden oknélkül tünnék fel a honetteség rovására elkövetett mulasztásnak.

Mindazonáltal ne higyje a tisztelt olvasó közönség, hogy szándékom van mindazon silányságokat felölelni, melyek ezen nyomdafestékpazarló don-quisotte-i vállalatnak ez ideig megjelent 12. számában rólam irattak; azt hiszem, bőven elég lesz ez alkalomra, ha csak a 9. számban foglalt „apróságok" és a 12. számban előforduló „vadkanféle" nyilatkozatra reszkirozok meg egy pár észrevételt.

A 9. számban azt állitja „memento", hogy két év alatt — midőn én a jövedelemadó kivető bizottságnak egyik tagja voltam — „ugy emelkedett az adó, hogy sirva néztek utána az adózók", következőleg, hogy „e részben most is" (minthogy az idénre a törvényhatóság részéről megint én választattam meg egyik taggá) „szép kilátások lehetnek."

Nem czélom az ez érdekben az elmult 1874. évre vonatkozólag kiküldve volt bizottsági tagok ellen egyetlen gáncsot is emelni; annyi azonban áll, hogy miután 1874-ben az adózók érdekei, az államkincstár érdekei rovására tulsulylyal dobattak mérlegbe a jövedelemadó kivetésénél, a bizottságnak az adóhivatali képviselő által megfelebbezett határozatai közül majdnem mindenik meglett változtatva a jövedelemadó kivetése elleni felszólalási bizottság által; mig 1873-ban, tehát akkor, midőn én voltam egyik bizottsági tag, ilyen megváltoztató másodfoku határozatok csak nagyon gyér számban érkeztek le az adóhivatalhoz.

Mit gondol a tisztelt olvasó közönség, miben lelhetők fel ezen pikans különbség okai? Nem képzeli ugy-e? Megmondom tehát én. Abban, hogy mi (társam és én) 1873-ban azon meggyőződésben voltunk, hogy a törvényhatóság nem azért küldi ki két tagját a jövedelemadó kivető bizottságba, hogy adókötelesek tartozása „mindenáron", tehát még az állami kincstár törvényszerü bevételeinek jogtalan megröviditésével is, mentől csekélyebbre reducáltassék; hanem azért, hogy az adozók igazságos és méltányos érdekei megóvása mellett „a dassék meg az államnak is, a mi az államé."

Minthogy pedig — s azt hiszem e tekintetben a tisztelt olvasó közönség is egyetért velem, — ezen teljesen jogosult elv fenntartására, az ország jelenlegi pénzügyi helyzete is szolgáltat, egy talán nem egészen sulytalan indokot: „memento" kegyes engedelmével bátorságot veszek magamnak, jelzett álláspontom „magaslatán" a folyó 1875. évben is megmaradni . . . és pedig megmaradi a nélkül, hogy az olyan „baloldali" népszerüség hajhászó tettetett ellágyulások által magamat jobbra, vagy balra eltántorittatni engedném.

Avagy talán az fáj olyan nagyon, hogy 1873-ban „Szejkére" s a „szombatfalvi" és más malmokra is, nem a bünös könyelmüséggel oda dobott „polgári becsületszó" hanem a törvény mértéke alapján vettetett ki a jövedelemadó? Sajnálom, de — ugysegéljen! — nem tehetek róla. . . Ideje volna már egyszer hozzá szokni azon ugyan sokak előtt „gyülöletes," de — hála isten! — ma már ellenvetést nem türő igazsághoz, hogy a haza polgárai jogok és kötelezettségekben egyenlők; s hogy valakinek magát az őt törvényszerüleg terhelő kötelezettségek alól mások és kivált az állam magkárositása val kivonni, többé nem „virtus", de nem is „hiba" hanem „gyalázat" . . — tetszik érteni — „gyalázat."

A „vadkant" illetőleg többször átolvastam, „az irodalmilag jogosult élcz" (?) elméletéből kifolyólag irt nyilatkozatot, de őszintén megkell vallanom, valamint senki e kerek föld dön, azonképpen én sem voltam képes eltalálni, hogy a „szellemdus nyilatkozatnak melyik tételénél kellett volna habotára fakadnom; minek ötletéből azon meggyőződésre jutottam, hogy a „Baloldal", melyet ez ideig éretlen stylgyakorlatok, — és utszéli kofáskodások silány gyüjteményének tartottam, tulajdonképen még sem egyéb egy ütött-kopott provincialis „árvamiskánál."

Szerencséje különben az incriminalis „Hochwildnek" hogy 1848. előtt nem került Bikafalvára . . . Tudom, istenem, hogy most róla is csiripolnának a verebek a háza tetején. . . .

A nyilatkozat azon tételét, mintha én, valamikor öntudatosan „disznóságot támogattam" volna, kereken visszautasitom. Megtörténhetett ez 1870. előtt, midőn a jelenlegi „Baloldal„ didonikus homályban lappangó protectoraival egy táborban voltam; de — isten látja lelkemet, — a mint átláttam a szitán azonnal ott hagytam „Nyuzó főbirót és hiveit s beállottam közkatonának oly táborba, hol — mert becsületes fegyverekkel igaz ügyet támogatnak, — a közkatonák is nagyobbak mint egyebütt az idétlen phrasisok és a néptanitás hulladékain tengődő éretlen pártvezérek.

Ad vocem: nyuzás. Igazán sajnálom, hogy nyilatkozó által e részben korábban nem lettem figyelmessé téve; mert ez esetben kétségen kivül szombatfalvára szállitottam volna ki az irigyelt vaddisznót, minthogy ott országos köztudat szerint leginkább értenek a „nyuzás" nemes mesterségéhez.

Téved nyilatkozó abban is, midőn a „portás" barátságár a oly nagy sulyt fektet, mer ennél sokkal jövedelmezőbb a báró Heydte ő nagysága honmentő barátsága, uti exempla docent.

Hivatalos állásomat sem Elekes Józsi, sem pedig más valaki nem foglalhatta el, mert ilyennel nem birtam; sőt mi több nem is aspiraltam általában semmiféle hivatalra sem. Minálunk nem szokás többet akarni mint a menyit elbirunk, de ha valamire vállalkozunk, igyekezünk annak becsülettel felelni meg, még ha a vállalat „korteskedésből" áll is, nem, mint a „Baloldal" önnagyzoló grándsigneurjei, kik a házaló kuldus tarisznyájával szereztók maguknak a képviselői megbizó levelet, melyet a közelebbi választások után aligha ismét zsebre fognak rakni.

Még csak egyetlen megjegyzést . . . Azt állitja nyilatkozó, hogy ő „nagy disznó." Engedelmet kérek, de bármenyire látszik is valószinüséget kölcsönözni ezen állitás részére a nyilatkozat „tartalma", mégis kétségbe kell azt vonnom, mert „irálya és hangja" egész határozottsággal azon feltevésre jogositanak, hogy az országos hirre vergődött vadkan börében a „Baloldalnak" valamelyik idétlen „poltrás malacza hetvenkedik.

Máthé Pál.

*) E közérdekü felszólalásoknak szánt rovat alatti közleménykért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

Jelzálog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében, **telekkönyvezett földbirtokra 1000** frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozatmellett törlesztésre gyorsan eszközöl. **5000** forinton fejüli kölcsönöknél feltünő előnyt nyujt.

A hat. eng. általános

Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, Ovár, bástya utcza 6 szám.

(Értekezhetni posta utján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Kiadó szállások,
Kolozsvártt a legkedveltebb utczában.

A belmonostorutcza napsorán levő **24 számu emeletes házban** azon **szállások**, melyekben három évek óta a cs. k. csendőr parancsnokság szállásol; a folyó 1875-dik évi április 24-től Szent-György naptól kezdőleg — együttesen, vagy több részben kiadandók:

1-ör: Az emeletben **öt** egymásba járó szoba; ahoz tartozó konyha, kamara, hiu, pincze és fáskamara. (54) (7—*)

2-or: Földszint az udvarra nyilló **három** szoba egymás mellett, melyek közzül az egyik konyhának is használható, — ehez tartozó külön záros fáskamarával.

3-or: Földszint az utczára nyilló két ablakkal **három** egymásba járó szoba, melyek közzül a hátulsó konyhának is használható, ehez tartozó külön záros fáskamara.

Ezek iránt egyezkedhetni lehet a nevezett házban

BÁNYAY L. KÁROLY, ház tulajdonossal.

---

(111) (4—6)

Egy példány
‚Brockhaus's Conversations-Lexicon'

tizedik kiadás, tizenöt csinos félbőrkötésben **54** forint bolti ár helyett

= 25 forintért =

adatik el.

Értekezhetni Stein János úr könyvkereskedésében Kolozsvárt, hol a példány megtekintés végett van elhelyezve.

Dr. Miller moh-növénynedve. Egy üveg tégely ára 50 kr.

Vizsgáljatok meg mindent, s tartsátok meg a jót!

(494) (16—22)

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller mohnövény-nedve.

Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek szamárhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva.— **Egy üvegtégely ára** pecsét és használati utasitással 3 nyelven **50 kr.**

Miller óvbalzsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani-elemzés szerint 1868 april 8-káról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmatosabban készitve, erősitő és üditő hatásánál fogva meszszire kitünőleg ismerve a **gyomor** és **végbél nyálkássága, emésztés hiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás** és **kólika fájdalmak** ellen. Ezenkivül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimeritő betegségek ellen. Eredeti, horganykupakkal, pecsét és használati utasitással 3 nyelven ellátott üveg ára **1** frt **50** kr. Egy kisebb üveg **80** kr.

Valódi minőségben kapható Kolozsvárt BINDER K. és ENGEL J. gyógyszerészeknél:

Ezen kivül kapható még Aradon: Tonnes és társánál és N. S. Prinesnél. Szászvároson: Rükerdnél. Bárodon: Lebitzkynál. Beszterczén: Kalp F.-nél K.-Fehérvárt: Fröhlichnél. Csik-Szeredában: Leichtnél. Dézsen: Krémernél. Fogarasban: Steinburgnál. Gy.-Ditróban: Szathmárinál. Gy.-Szent-Miklóson: Fröhlichnél. N.-Szebenbe: Reistenberger F.-nél. Kézdi-Vásárhelyt: Lukátsnál. M.-Vásárhelyt: Buchernél. Medgyesen: Hienznél. Szamosujvárt: Csausznál. Temesvárt: Gaszner lottó gyüjtödéjében. Segesvárt: Teutschnál. S.-Szent-Györgyön: Csutak és társánál. Szász-Régenben: Dietrichnél. Brassóban: Jekelius F., Stenner F., Kugler F., Galtz G., Duscheiu J., Mántsu T., Popovits G., Száva G. uraknál.

Vegymühely és központi raktár Brassóban Miller Gyula gyógyszerésznél.

Görcsök elleni óvbalzsam. Nagy üveg 1. 50. kis üveg 80 kr.

Használati utasitás mindegyik szerhez három nyelven.

Felülmúlhatlan.

Mindig nagy és dús raktár lüstre-, rips-, diagonál-plaid-, barége-, gazier-, valódi szinü Cozmanoser percail-, jaconet-, fehér és szines brillantine-kelmékből, selyem és bársony szalagokból. Legújabb giroflé-girofla.

27 kr.

4/4 és 5/4 széles vásznak, czérna- és bőr-gyolcs, 9/8, 5/4 és 6/4 chiffon, len-damaszt-törölközők, atlasz-sinvat, czicz-, háló- és muszelin-függönyök, üng- oxford és minden más kézmüczikkek.

Jótállás mellett a czikkek minősége és valódisága iránt, mind saját gyártmány.

Az első havasi takács- és gyáros-társulat

Len- és divatáruk
gyári raktára és árú-főtelepe.

Bécs, Máriahilferstrasse 72 sz.

Megrendelések pontosan teljesittetnek utánvét-mellett. Mustrák ingyen és bérmentesen. (77) (11—12)

---

(129) (2—3)

Eladó tűzifa.

A rév-lugosi uradalomhoz tartozó **feketetói** erdőségekben mintegy

700 öl bükk hasáb tűzifa eladó.

Az ölek nagysága 4 — 7 — 8 láb illetőleg 224 köbláb tartalom s a megvásárolt ölfa akár az erdőben, a hol jó csinált út létezik, akár a csucsai vasuti állomáson átvehető.

Bővebben értekezhetni az uradalmi erdőhivatallal (utolsó posta: Élesd), mely a fa elárusitásával meg van bizva.

---

(115) (3—3)

Az ELSŐ TEMETKEZÉSI INTÉZET

temetés felvételi üzlete

Kolozsvártt középutcza t. p. Minorita-templom mellett.

Alantirott tisztelettel értesiti mindazon nagyérdemü családokat, kik kedves halottjaikat feltünő olcsón, fáradtság nélkül fizetés kedvezménynyel és tisztességesen kivánják eltemettetni, miszerint

a legegyszerübb bejelentés elégséges,

hogy a hulla felöl, gyászlapról és temetésről azonnal intézkedés tétessék.

Raktára gazdag választékba el van látva erős **ércz, tölgy- és fenyőfa koporsókkal** minden nagyságban, ugy **gyermek temetésekhez** minden készletek péld. halotti selyem köntösök, szemfedelek, atlacz és sirting párnák, halotti fejkötők- egyszóval minden a mi egy temetéshez szükségeltetik.

Gyászos családok részére fekete gyász-kelmék és kesztyük sat.

Katonai és Károlina kórházakhoz egy halottas kocsi **2 frt.**, a városon lakó **szegénynek ingyen adatik.**

A temetkezési intézet el van látva **4 halottas diszkocsival, ezüstös, fekete és kék diszitésekkel, gyászbatárral** és **kisérő kocsikkal,** ugy **bàbával** és tisztességes **férfi személyzettel,** kik a hulla körül foglalkoznak.

Képes a legdiszesebb temetést, **családi czimerekkel, fáklyákkal és zenével** teljesen kiállitani, ugy hogy a gyászoló család minden legkissebb fáradságtól és kellemetlenségtől meg van mentve.

Márczius 1-sőjétől kezdve minden osztályu temetéstől, mely az Első diszes temetkezési intézetnél van megrendelve, elkezdve a 22 frtostól egész 400 frtosig, **a „kolozsvári munkaképteleneket segélyző nyomdász egylet“ alaptőkéje gyarapitására 3%-kot ajánlottam fel.**

Vidéki megrendelések rögtön teljesittetnek.

Teljes tisztelettel:

CZETZ PÉTER,

igazgató.

Bécsi Kártonnyomat-gyári raktár.

Bátorkodunk az 1875-diki idényre következő legjutányosabb **gyári árjegyzéket** előterjeszteni; minden készitményt két minőségben jegyezünk fel s jótállunk azok teljes jóságáért, biztositván, hogy minden megrendelést azon pontossággal teljesitünk, mintha a megrendelő személyesen választotta volna ki a czikkeket. Kivánatra mustrákkal és részletes árjegyzékkel szolgálunk. Üzletünket a legmelegebben ajánlván, maradunk

tisztelettel:

(76) (19—50) **Az üzletvezetőség.**

Árjegyzék:

Rőfös áru.	I. minőség.	II. minőség.
Saját gyártmányu percaline és üngkelme rőfe ft.	—25	—20
Cosmanoser gyártmány percalineben, creton és üngkelme, rőfe ft.	—30	—25
Neunkircheni battist és jaconet-gyártmány rőfe ft.	—30	—25
Franczia jaconet- és mousseline-gyártmány rőfe ft.	—40	—35
Giroflé-Girofla, legújabb báli és nyári ruhakelme, rőfe ft.	45	—40
Legújabb mintáju török reggeli kabát-creton rőfe ft.	—30	—
Bútor-percail minden szinben és mustrában, rőfe ft.	—35	—30
Mustrás franczia brillantine, rőfe ft.	—35	—30
Fehér és sima szinü brillantine, rőfe ft.	—35	—30
Fehér és mustrás ruhakelme, rőfe ft.	—30	—25
Cosmanoser bőr, nő és gyermekruháknak, rőfe ft.	—45	—40
Angol len ruhakelmék házi ruháknak, rőfe ft.	—30	—
Fehér chiffon, shirting és házi vászon, rőfe ft.	—25	—20
Üng-chiffon vagy üng-percail, rőfe ft.	—35	—30
Fehér damast-sinvat és fehér és sárga nánking, rőfe ft.	—30	—25
Jaquard és damast törölközők, rőfe ft.	—30	—25
Fekete orleans, rőfe ft.	—50	—40
Fekete lüster, rőfe ft.	—70	—60
Fekete selyem lüstrin, rőfe ft.	1.20	1.—
8/4 angol fekete ruharips ruhák és dolmáknak, rőfe ft.	1.60	1.30
Ruhakelmék sima, vagy mustrás szinekben, rőfe ft.	—40	—30
Egyes darab-kelmék		
Varrás nélküli rumburgi lepedők, 2 1/4 rőf széles, 3 rőf hosszu, darabja ft.	4.—	3.—
Mindenféle szinü kávéskendők darabja ft.	—80	—80
1 darab fehér, vagy szines gyermek pikét-paplan ft.	1.30	1.10
Egy garnitura ágytakaró pikétből, szines, 2 darab ft.	6.—	5—
Len-damaszt abroszok ft. 3. — / 8/4 ft. 3. 50, / 10/4 ft. 4. 50, / 12/4 ft. 6. 50 / 18/4		

Vég-áru 30+50 vagy 54 rőf.	I. minőség.	II. minőség.
4/4 30 rőfös czérnavászon vége ft.	8—	7—
9/8 30 rőfös fehéritett creaszvászon vége ft.	8—	7—
4/4 30 rőfös fehéritett kéziszövet vége ft.	10—	9—
5/4 30 rőfös fehéritett köziszövet vége ft.	12—	11—
4/4 50 rőfös hollandi vászon vége ft.	14—	12—
5/4 50 rőfös belfasti vászon vége ft.	16—	15—
5/4 50 rőfös irhoni vászon vége ft.	25—	20—
9/8 rumburgi (csak Maz és Holfeld-féle) vászon, 6-féle, 54 rőfös vége 25—30—40—50—60—70 ft.		
Tuczet-árú 12 darabból.		
Gyermek zsebkendők képekkel és szines széllel, tuczet számra ft.	1.—	—85
Leány-zsebkendők szines széllel, beszegve, tuczet számra ft.	1.05	—95
Hölgybattist vagy jaconet zsebkendők, szines széllel, tuczet számra ft.	1.60	1.30
Férfi zsebkendők szines széllel, beszegve, tuczet számra ft.	3—	2.50
Rumburgi vászon zsebkendők, tuczet számra ft.	3—	2—
Irhoni lenkendők, 5 féle, tuczet számra ft. 4, 5, 6, 7, 8		
Saját gyártmányu kárton fejre való kendő, tuczet számra ft'	2.50	2—
Cosmanoser gyártmánya kárton vagy battist fejre való kendők tuczet számra ft.	3.80	3.20
Foulard fejkendők tuczetje ft.	3.50	3—
Cosmanoser Foulard zsebkendők férfiaknak, tuczet számra ft.	4—	3—
Saját gyártmányu férfi zsebkendők tuczetje ft.	3—	2.50
Jaquard len asztalkendők tuczet számra ft.	4—	3—
Damast len asztalkendők tuczet számra ft.	6—	5—
Jaquard len törölközők tuczetje ft.	5—	4—
Damast len törölközők tuczetje ft.	7—	6—
Damast csemege asztalkendők, fehér vagy szines, tuczetje ft.	3.50	2.50
Török hagabug törölközők tuczetje ft.	4—	3—

Tiszta vászon: garniturák, fehérek vagy szinesek, jaquardból — 6 12 18 24 személyre — ft. 5, ft. 10, ft. 15, ft. 20

garniturák, fehérek vagy szinesek, damastból — 6 12 18 24 személyre — ft. 6, ft. 12. ft. 18, ft. 24 } sat.

Az elküldés utánvét mellett, göngyért csak a saját kiadás számittatik s kérjük a czégre és számra pontosan ügyelni, nehogy irigykedő versenytársak csalódást okozhassanak.

Bécsi kártonnyomat-gyári raktár,

Stadt, Ruprechtsplatz 3 sz. csak 3 sz. a.

a Ruprecht-egyház mögött, a sekrestye-bemenettel szemben.

Üzlet-jelentés!

a vászon- és divatárú-gyári raktár Bécsben,

Josefstadt, Kochgasse 36 szám alatt bemenet az Alserstrassén át,

elhatározó gyártmányait a helyett, hogy mint eddig, csupán a 27 kros üzleteknek adná, ugy nagyban, valamint kicsinyben személyesen áruba bocsátni és minden czikkre nézve egységi árakat szabván, a 20 rőfös végeket 7 ft 50 kr., a 12 darabból álló tuczetet pedig 3 ftjával árulni, még pedig a 30 rőfös kelmékből valódi szinü percalineket, battistokat, jaconeteket, mousseleneket, skót és sima ruhakelméket, czérna-, hollandi-, belfast- és házi vásznakat, fehér shirting- és üng-shiffonokat, snürl- és szines ruhabarchenteket, angol lenkelméket házi ruháknak, fehér sávoly- és damast-sinvatot, szines ágy-kanevászokat, fehér és sárga nankingot, tarka bútor-cziczeket és bútor-csinvatot, fehér ablakfüggönyöket, damaszt- és sávoly-törölközőket. Továbbá tuczet számra 12 darabban fehér rumburgi lenkendőcskéket, legfin. battist zsebkendőket szines széllel, sávoly és damast asztalkendőket, fehér és szines tiszta len csemege, török pifuet-törölköző kendőket, battist- és cotton-fejkendőket, szines és kék férfizsebkendőket és minden e szakmába vágó czikkeket.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és pontosan teljesittetnek, mintha vásárló személyesen választott volna, s a mi nem tetszik, kifogás nélkül visszavétetik.

Czim:

An die Fabriks-Niederlage, Kochgasse 36 Bécsben.

NB. Próbaképpen 15 rőfös félvégeket és 6 darabból álló féltuczeteket is küldünk.

---

(112) (4—6)

Eladó ház.

Kolozsvárt a főtéren a **11.** szám alatti **ház**, a hol a t. cz. Papp és Meskó urak divat üzlete is van, szabad kézből eladó.

Értekezhetni hidutcza **21.** szám alatt.

(4—12) (120)

Tavaszi idényre.

Legujabb női divatáruk raktárát a t. közönség, de különösen a t. hölgyvilág becses figyelmébe ajánljuk.

Kelme-minták bérmentve küldetnek.

Ruhák és felöltők legujabb párisi minták szerint saját műtermünkben készittetnek.

KELLER és ZSILLVAY

BUDAPESTEN,

[illegible]

---

(128) (2—3)

Eladó tűzifa.

Szent-Lászlón az udvarban **700** köb öl jó minőségü **fiatal tűzifa** egészben, vagy részenként eladó. Nagyobb megrendelések kánatra Kolozsvárra be is szállittatnak. Értekezhetni helyben a tisztartói lakban, vagy Kolozsvárt a tulajdonos gr. Mikes Miklósnál.

---

(113) (4—6)

Különös figyelemre méltó!

5000 rőf fekete, valódi tiszta selyem **ruha-faille** érkezett, 3/4 széles, rőfe **1** frt **48** kr.

Noblesse, fekete, ruháknak 3/4 széles, rőfe **1** ft **28** kr

Tafotaszalag, szines

Nr.	1,	2,	4,	6,	9,	12,	14	16,	24
	35,	41,	57,	78,	97,	1.35,	1,66,	1.98,	2.50 kr.

Rubonszalag, szines

Nr.	2,	4,	6,	9,	12,	14,	16,	24
	33,	44,	56,	72,	94,	1.20,	1.50,	1.88 kr.

Faille-szalag, szines, egész selyem

Nr.	6,	9,	12,	14,	16
	1.25,	1.52,	2.12,	2.65,	3.12 kr.

valamint minden **divatárusnő-** és **szabó-** czikk. Minden széldelgés kétségét kikerülendő, bármikor készek vagyunk czikkeink jóságáért kezeskedni.— Megrendelések utánvét mellett pontosan teljesittetnek.

Enzmann és Kolbenschlag, **Bécs, I., Rothenthurmstrasse 21.**

! IRODALMI UJDONSÁGOK

Stein János erdélyi muzeum-egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Olcsó könyvtár.

1-ső füzet:

DOROTTYA, vagyis a dámák diadalma a farangon.

Furcsa vitézi versezet 4 könyvben.

Irta **Csokonai Vitéz Mihály.**

Ára 20 kr.

2-dik füzet:

BRET HARTE
kaliforniai beszélyei.

Angolból forditotta **Belényesi Gábor.**

Ára 40 kr.

A baromfi-tenyésztés.

Irta **Grubicy Géza.**

56 a szövegbe nyomtatott ábrával.

Ára 1 frt 50 kr.

Mit köszönünk a forradalomnak?

Ára 40 kr.

A jogi tanulmány legujabb szervezete.

Joghallgatok és jogvégzettek számára.

Összeallitotta **Leitner Ferencz.**

Ára 30 kr.

A nemzetgazdaság különös tanai.

A m. tudom. akadémia által Marczibányi-díjjal koszoruzott dolgozat.

Irta **KAUTZ GYULA.** Ára 2 frt.

Gége-, torok- és tüdőbajok gyökeres gyógyitása,

bel-gyógyszerek használása nélkül, csupán

bécs-újhelyi gyógyszerész

KOLTSCHARSCH FRIGYES

balzsam-növényi és ásványos

belehelő

készitményei beszivása által.

Ez észszerü gyógymódot a bel- és külföldi orvosi körök igen gyakran alkalmazzák meglepő gyógysikerei miatt.

A készülék kezelésének egyszerüsége fölényt ad e belehelési módnak más rendszerek felett, mert a beteg a nyert utasitással, orvosi segély nélkül is képes azt használni. Tanár **dr. Niemeyer Magdeburgban „Die Lunge“** czimü müvében különösen ajánlja azt a fennebbi betegségekben. A kezelés czélszerüsége iránt bel- és külföldi orvosi tekintélyektől is szolgálhatunk elismerő iratokkal.

Árak:

1. Belehelő készülék (javitott)	3 frt 50 kr.
Balzsamos-növényi szerek) 10 dupla	1 frt — kr.
Ásványos „) belehelésre	1 frt — kr.
Brochure	— ft 30 kr.

Bővebb részleteket e belehelés czélszerü alkalmazása iránt tartalmaz dr. Czuberka C. emer. első alorvos úr röpirata a bécsi cs. kir. közkórházban. Megrendeléseket a belföldön postai utalvány (5 kr.), vagy utánvét mellett, a göngyért 50 kr. pontosan teljesit tisztelettel alólirt.

KOLTSCHARSCH FRIGYES, gyógyszerész Bécs-Újhelyen.

Bizonyitvány.

Tekintetes úr! Sziveskedjék nekem forduló postával egy-egy adag balzsam-növ. és ásványos szert küldeni, s megjegyzem, hogy több orvos által felhagyott betegem, az ön jeles készitményei használásától tetemesen javul.

Kitünő tisztelettel:

Wienerherberg, sept. 8-kán, 1874. STEIN ED., gyak. orvos.

Kapható Grazban: Grablovicz Victor, Kolozsvártt: **Wolff János úr** gyógyszertárában. Brassóban: Jekélius urnál.

(86) (4—12)

---

(95) (7—12)

Legszolidabb és legpontosabb szolgálat és a czikkek valódiságáért kezeskedés mellett ajánlja

BERGER F.

27 kros

áru-Bazárja,

Bécs, Landstrasse, Hauptstr. 75,

a tavaszi idényre való tekintettel egészen újan és legjobban berendezett legfinomabb és legdivatosabb gyapju ruhakelme-, valódi szinü Cosmanoser perkalin-, franczia creton-, jaconat-, brillantine-, valódi rumburgi-, creas-, hollandi, fehéritetlen szilériai czérna és ház bőrvászon-, fehér és tarka len- és batist zsebkendő-, tarka cenevas-, fehér atlasz és damast sinvat-, csipke és czicz függöny, tarka butor és mátrácz- sinvat, damast törölköző- és asztalkendő-, szönyeg-, bársony és fail szalag, valamint ezerféle más divat- és vászonáru-raktárát csupán

27 kr.

jutányos ár mellett rőf vagy vég számra.

Teljes árjegyzékekkel valamint dús mintagyüjteménnyel kivánatra ingyen és bérmentesen szolgál.

A vidékre pontosan és nagy lelkiismerettel teljesiti a megrendeléseket.

GŐZMALOM.

Van szerencsém a t. cz. közönség szives tudomására hozni, hogy egészen ujonnan épitt és **berendezett gőzmalmom** működését megkezdette.

A midőn tehát ezt a t. cz. közönség figyelmébe ajánlanám, bátor vagyok megjegyezni, hogy gőzmalmom nemcsak szép és erőteljes minőségü őrleményt képes előállitani, hanem mivel **gabona beszárlásaimat** nagyban teszem meg, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy azok **árait** is oly **olcsón** tehetem, mely szerint mindennemü **versenyt** e téren kiállhassak.

Elvállalok továbbá **közönséges örléseket** s e czélra szekereimet bocsátom a t. cz. közönség rendelkezésére, melyek meghatározott **csekély dijért** a nyers gabonát ki és a kész lisztet beszáltandják; megjegyezvén itt, hogy a t. tulajdonosok egészen biztosak lehetnek **tulajdonaik** azonosságban s igy feleslegessé van téve, hogy netalán kiküldött saját emberük az örlés tartamáig ott vesztegelj[illegible]

Azon reményben, hogy a t. cz. közönség alkalmat nyujtand nekem az igérteket be is bizonyithatni, szolgálatomat más üzleti szakmában is felajánlom.

Többfelőli felszólitásokra és a nagy érdemü közönség kényelmére **Maros-Vásárhelyt** a **Transylvania** szálloda tőszomszédságában, egy bizományi **raktárt** állitottam fel és rendeztem be.

Tisztelettel:

Hutflesz Károly

Kolozsvártt.

(108) (7—12

[illegible] az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.